

Tre innovative landmænd sætter sammen med forskere og rådgivere fokus på at udvikle IPM - Integreret Plantebeskyttelse – i et nyt projekt 'IPM Innovationsbrug', der er støttet af Miljøstyrelsen. De skal få teori og praksis til at mødes.

Laue Skau driver sin bedrift med planteavl og svin sydøst for Haderslev og arbejder sammen med Finn Olsen og Peter Karlsen fra Sønderjysk Landboforening.

Det er nu, sædskiftet skal ændres - ellers bliver det meget dyrt

Græsukrudt: Den hurtige udvikling af resistente ukrudtsbestande kalder på konsekvent handling for at ændre sædskifterne på mange bedrifter. Resistens kan ikke rulles tilbage, så tag omkostningerne nu frem for senere - hvor der både kommer tab og store omkostninger til at rette op på udviklingen.

Af Poul Henning Petersen, Seges Innovation.

Dilemmaerne står i kø, når det gælder planlægningen af næste års afgrøder. I flere årtier har det langt hen ad vejen været muligt med en fleksibel sædskifteplanlægning, hvor afgrøder med det højeste dækningsbidrag kunne udfylde en stor del af markplanen. For eksempel en stor andel af vinterhvede og vinterraps.

Men resistent græsukrudt har sat en stopper for ensidigt fokus på hvededyrkning.

For vinterrapsens vedkommende er det kålbrok, der sætter begrænsningen. Det er

mange steder gået galt, når der har været for få friår mellem rapsen.

Ny økonomisk virkelighed

Økonomisk er det en helt ny virkelighed, der gælder, når græsukrudt som italiensk rajgræs og agerrævehale er blevet resistent.

De færreste er vel ikke længere i tvivl om virkemidlerne til at undgå opformering af græsser og udvikling af resistens, men noget helt andet er at træffe de effektive beslutninger om at ændre sit afgrødevalg, inden det er for sent.

Der kommer for de fleste en omkostning ved at gå fra vinterhvede til vårsæd. Dels pga. udbytteforskellen, dels giver det også en større usikkerhed i dyrkningen på de svære jorde. Til gengæld er stykomkostningerne lavere ved vårsæd.

Kun en kalkule med egne udbytter og prisforudsætninger kan vise, hvad det koster.

Vores tre IPM-værter er gode eksempler på, at det er vidt forskellige hensyn, der indgår ved optimering af sædskiftet.

Ved frøavl er det saneringen af græsukrudt i perioden

Hos Laue Skau optalte vi i gennemsnit 24 aks pr. rajgræsplante i hans hvede, og enkelte store rajgræsplanter kunne have helt op til 40 aks. Foto: Poul Henning Petersen, Seges.

mellem frøafgrøderne, der har høj prioritet. I Conservation Agriculture er det en passende høj andel af vårafgrøder, der skal forebygges, at græsukrudt bliver et problem, og i foderproduktionen på svær jord med resistent rajgræs gælder det om at finde afgrøder, der kan holde et højt udbytte og samtidig sanere bestanden af ital. rajgræs.

Ingen lette løsninger

Der findes ingen 'silver bullet', der kan løse græsukrudsproblemerne. Sædskifte med flere vårafgrøder, sen såning, falsk såbed og højere udsædsmængde er vigtige tiltag.

På LandbrugsInfo kan du læse om de nødvendige tiltag.

Italiensk

rajgræs sætter også frø i vårsæd, men typisk har planterne 'kun' to-tre aks. Så frøsatningen er altså omkring 10 gange mindre i vårbyg end i hvede - som det ses på de to billeder. Foto: Poul Henning Petersen, Seges.

Rune Gjengedal fra Hverringe Gods ved Kerteminde styrer en stor frøproduktion og arbejder sammen med Michael Toft og Morten Eshøj fra Patriotisk Selskab.

Peter Friderichsen på Gammelgaard ved Søllested har frøavl i Conservation Agriculture og arbejder sammen med Hans Henrik Fredsted og David Dresen fra Agrovi.

Du finder frem til artiklen ved at scanne QR-koden her på siden. I artiklen er der link til tre faktaark med oversigt over IPM-tiltag for italiensk rajgræs, agerrævehale og væselhale.

Resistent enårig rajgræs ses mest i ensidige majssædskifter, men der er også tilfælde i frøavls- og kornsædskifter. Så resistens-spøgelset rækker ud i alle produktioner og i alle dele af landet.

Sædskiftet er en langsigtet beslutning. Problemer med græsukrudt eller sædskiftesygdomme opstår normalt ikke ved at 'synde' et enkelt år, men opstår ved gentagne gange at gå på kompromis. Derfor giver det god mening at køre et fast sædskifte, som er velovervejet og giver plads til sanerende afgrøder over for både græsukrudt og sædskiftesygdommene. I IPM-pointskemaet, som skal udfyldes i forbindelse med indberetningen af forbrug af planteværnsmidler i SJI, er det flere

IPM-tiltag

- Vårafgrøder sanerer græsukrudt.
- Undgå anden års hvede, hvis der er agerrævehale eller italiensk rajgræs på arealet.
- Et varieret sædskifte sikrer også en varieret anvendelse af ukrudtsmidler med forskellige virkemekanismer - så udvikling af resistens bliver forsinket.
- Overhold antal friår mellem afgrøder som raps, hestebønner, ærter, roer og kartofler, hvor der er flere sædskiftesygdomme, som kan ødelægge udbyttet.

point, som netop giver en indikation af, om der er et fornuftigt sædskifte. Skemaet kunne være et godt udgangspunkt for en diskussion med din planteavlskonsulent.

IPM-værtens erfaringer:

Vi har resistent ital. rajgræs, så vi kan kun dyrke hvede der, hvor der ikke er rajgræs

- Jeg har erkendt, at hvededyrkning i det omfang, som det var tidligere, er slut i mange år frem. Den italienske rajgræs er resistent, så virkeligheden er, at vi intet kan gøre om foråret. Den er min udfordring, siger Laue Skau fra Dalgården.

- I løbet af projektet har vi diskuteret rigtig meget hvilke afgrøder og strategi, der kan hjælpe os. Vi ser en rigtig god effekt af hestebønnerne, som vi sår direkte. Derefter - lige før hestebønnerne kommer op - nedvisner vi rajgræs og andet ukrudt, og så virker Focus Ultra stadig, fortæller Laue Skau.

Indtil videre har der været den bedste sanering af rajgræsset i havre frem for vårbyg. Hos Laue Skau er det på grund af den stive lerjord meget vanskeligt at etablere en tæt vårbygafgrøde, som effektivt kan konkurrere mod italiensk rajgræs.

- Udgangspunktet for mit sædskifte vil fremover være hestebønner, havre og vinterraps som vekselafrøder med fem friår mellem henholdsvis bønner og raps. Første års hvede kan komme ind, hvor der er styr på rajgræsset. Ellers bliver det nok hybridrug, som kommer hurtigt fra start i foråret. Vi er nødt til at køre et fleksibelt sædskifte alt efter rajgræssituationen i den enkelte mark, slutter Laue Skau.

Rådgiverens råd:

Rævehale og ital. rajgræs har spredt sig uhyggelig hurtigt - det vil koste dyrt

- I vores område har italiensk rajgræs og agerrævehale spredt sig og opformeret sig i et tempo, man slet ikke kunne forestille sig for få år siden, advarer Finn Olsen, Sønderjysk Landboforening.

- Der har tidligere været god økonomi i at dyrke hvede og raps, og indtil for et par år siden fik vi altid en god effekt af vores ukrudtsbekæmpelse, men fremover kommer det virkelig til at koste at ændre på sædskifterne for at få styr på græsserne, fortsætter Finn Olsen.

I Sønderjysk Landboforening er der etableret erfagrupper, så landmænd med udfordringer med græsukrudt kan dele viden om tiltag, som på sigt kan løse problemerne. Et vigtigt første trin er at erkende problemets omfang.

- Det kræver mod at erkende, at man er kørt ind i muren med sit græsukrudt. Vores erfaringer viser, at det tager tid at sanere et græsukrudtsproblem, når det først er gået galt. Det kræver stor tålmodighed, og går man for tidligt tilbage til hvede, er den gal igen lige med det samme, siger Finn Olsen.